

Urejanje prostora in varstvo okolja – v novih občinah

Uvod

Slovenija je trenutno v začetni fazi reforme lokalne samouprave in državne uprave, ki prinaša nova razmerja moči med občinami in državo.

Reforma po naših merilih ni končana s sprejemom zakonov¹, saj je njihov prenos v prakso dolgotrajen. Poleg tega so izkušnje že opozorile na nekatere pomanjkljivosti² zakonov, zato so bile potrebne spremembe pravne osnove za reformo – vse to pa bo postopek dodatno podaljšalo. Pričakujemo torej, da bo reforma večleten proces, k njeni dolgotrajnosti pa bodo prispevale tudi improvizacije, v katere je (bila) prisiljena vlada RS. Se bo morda sedanja reforma končala z novo reformo?

Za opazovalca so začetki običajno zanimivi: na eni strani lahko ugotavljamo, katere rešitve so nove, sveže, na drugi strani pa, na katerih področjih je inercija starega sistema največja oz. kje se spremembe najteže uvajajo. Učinkovitosti novih rešitev v tej zgodnji fazi še ne moremo meriti, lahko pa na podlagi izkušenj oz. poznavanja prejšnjega stanja ocenjujemo novo. S to razpravo smo si zadali dva cilja: opisati želimo začasno ureditev v novih občinah in jo komentirati oz. kritično analizirati.

Obravnavali smo vidik urejanja prostora ter varstva okolja, in sicer po teh sklopih:

- pristojnosti občin,
- začasna organiziranost občinskih svetov,
- začasna organiziranost in področja dela občinskih uprav³ novih občin v Sloveniji.

Nega ali več od treh navedenih sklopov je do zdaj uredilo 31 občin (to je petina od skupno 147 občin), od tega so štiri mestne občine (od skupno 11 mestnih občin). Značilno je, da so izrazito številčne občine, kjer je bil že prej sedež občine (18 občin, torej več kot polovica). Med njimi pa je tudi občina, kjer so se prebivalci že v preteklosti (pred reformo lokalne samouprave) zelo glasno borili za samostojen status (Medvode v nekdanji občini Ljubljana-Šiška⁴).

Komentar: Tudi dejstvo, da je občinam, kjer je bil že do zdaj sedež občine, uspelo hitreje (začasno) urediti njihov status, kaže, da bodo imele vsaj v začetnem obdobju precejšnjo prednost pred novimi občinami. Občine, ki so oblikovane

* Mag. Breda Ogorelec, raziskovalka na Urbanističnem inštitutu RS.

¹ Zakon o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 72/93, 57/94 in 14/95), zakon o upravi (Ur. l. RS, št. 67/94), zakon o organizaciji in delovnem področju ministrstev (Ur. l. RS, št. 71/94).

² Na pomanjkljivosti reforme lokalne samouprave so številni raziskovalci opozarjali že v fazi priprave in sprejema zakona. Zlasti številna so bila opozorila dr. Šmidovnika.

³ Organiziranost občinske uprave v novih občinah je podrobneje predstavljena v reviji Urbani izziv št. 26/1994, tu pa so povzete le nekateri komentarji.

⁴ Gl. članek P. Gantarja v Mladini 17. 3. 1989, ki opisuje ti. »predmetno izločitev«.

povsem na novo (oz. so status občine izgubile že pred desetletji), pa se verjetno najprej ukvarjajo s problemi prostorov in kadrov.

Slika 1: Občine, ki so do zdaj sprejele statutarne sklepe in/ali odloke o začasni organizaciji občinske uprave in so zajete v tem prispevku (s temnosivo so označene mestne občine).

Kot vir smo uporabili vse do zdaj (tj. do 6. 4. 1994) v Uradnem listu objavljene statutarne sklepe in občinske odloke.

Pristojnosti občin

Pristojnosti s področja urejanja prostora smo razdelili v štiri skupine:

- sprejem prostorskih planov,
- sprejem prostorskih izvedbenih aktov,
- izdaja lokacijskih in gradbenih dovoljenj in
- drugo.

S statutarnimi sklepi je svoje pristojnosti doslej določilo 11 občin. Vseh 11 je med svoje pristojnosti napisalo sprejemanje planov, osem pa tudi sprejemanje prostorskih izvedbenih aktov. Da je sprejemanje planov pristojnost občine, je zapisano tudi v zakonu o lokalni samoupravi.⁵

Osem občin pa je med svoje pristojnosti oz. med naloge uprave zapisalo tudi »odločanje o posegih v prostor lokalnega pomena«, kar dejansko pomeni izdajo dovoljenj.

Komentar: Taka ureditev verjetno temelji na zakonu o lokalni samoupravi, ki določa, da občina samostojno opravlja javne zadeve lokalnega pomena, ki jih določi s splošnim aktom občine, vendar ni skladna z začasno še veljavnim 101. členom zakona o upravi, saj je zakon odvzel občinam pravico, da izdajajo lokacij-

⁵ Gl. 29. člen, ki navaja pristojnosti občinskega sveta.

ska in gradbena dovoljenja. Omenjeni člen je Ustavno sodišče s svojo sodbo⁶ razveljavilo in državnemu svetu naložilo, da določi pristojnosti in naloge, ki jih sprejme država. Če državni zbor tega ne bo storil (do 1. 6. 1995), bodo občine same prevzele upravljanje upravnih nalog, ki sodijo v njihovo izvirno pristojnost.

Ocenjujemo, da je izdajanje dovoljenj za objekte in posege lokalnega pomena pristojnost občin in ne države. Če imajo občine pravico planirati, naj bi imele tudi pravico do nadzora nad prostorskim razvojem, sem pa dovoljenja vsekakor sodijo. Mnenja smo torej, naj bi bilo izdajanje dovoljenj pristojnost župana (ki jo lahko prenese na drugo osebo), država pa naj bi nadzorovala zakonitost županovega dela. Ker očitno več občin vztraja pri tej pravici, lahko pričakujemo, da bodo občine zahtevale, da se v novi zakonski določbi to področje ne uvrsti med pristojnosti države.

Med drugimi pristojnostmi so navedene še:

- opravljanje zadev, ki se nanašajo na ugotavljanje javnega interesa za razlastitev za potrebe občine (dve občini)⁷,
- določanje pogojev za uporabo stavbnih zemljišč (dve občini),
- gospodarjenje s prostorom (dve občini),
- odločanje o rabi prostora,
- zagotavljanje denarne pomoči in tekočih prenosov v gospodarske javne službe, med katerimi je naštet tudi gospodarjenje s prostorom,
- določa višino nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča ter določa obseg in višino mestne rente⁸.

Komentar: Po mnenju G. Trpina (str. 50) je nevzdržno, da bi posamezne občine imele več ali druge pristojnosti od drugih. Delitev pristojnosti mora biti za vse kategorije občin enaka, razlikujejo pa se lahko le navadne in mestne občine. Zato predlaga, da se za vse naloge, določene z veljavno zakonodajo, opredeli delitev pristojnosti med občinami in državo.

V zvezi z »razlastitvami za potrebe občine« opozarjamo, da zakonodajalec še vedno ni sprejel nove rešitve, s katero bi nadomestili ustrezne člene iz zakona o stavbnih zemljiščih, razveljavljene s sodbo Ustavnega sodišča, in ki bi občinam omogočala, da zemljišča pridobijo tudi brez razlastitve (npr. s predkupno pravico).

Izraz »gospodarjenje s prostorom« do zdaj v zakonih ni bil uporabljen in ni nam jasno, v kakšnem pomenu je uporabljen. Pri »odločanju o rabi prostora« pa gre dejansko za dejavnosti, ki so zajete v sprejemu planov in izvedbenih aktov in gre za nepotrebno ponavljanje.

Pristojnosti na področju varstva okolja so v občinskih predpisih določene zelo ohlapno, vsekakor mnogo bolj splošno kot na področju urejanja prostora.

Komentar: Kaže, da vsebine zakona o varstvu okolja iz leta 1993 občinski svetniki in pripravljavci statutarnih gradiv še ne poznajo dovolj podrobno. Zakon je občinam dal številne pristojnosti in naloge na področju varstva okolja – tako bi lahko občine sprejele kar osem različnih predpisov, programov, ukrepov itd. s tega področja⁹ – a se nobeden od njih izrecno ne navaja kot pristojnost občine.

⁶ Ur. l. RS, št. 20/95.

⁷ Zadeve, naštete v 1. do 5. alineji, so (verjetno) povzete po ti. »vzorčnem statutu« (Teze za izdelavo statutov občin, Služba za lokalno samoupravo pri Vladi RS, 22. 12. 1994).

⁸ Gospodarjenje s prostorom po veljavnih zakonih ni gospodarska javna služba.

⁹ Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 32/1993) občinam daje pristojnost, da sprejmejo: posebne ukrepe varstva

Delovna telesa občinskih svetov je do zdaj določilo deset občin. Število delovnih teles je od 4 do 11.

Komentar: Žal ne poznamo podatkov o številu delovnih teles (nekdanjih) občinskih skupščin, predvidevamo pa, da je bilo manjše. Pričakujemo lahko, da bo v občinah, ki so ustanovile kar po 11 odborov ali komisij, delo nekaterih kmalu zamrlo. Smotrnejša bi se nam zdela ureditev, ko bi bilo vnaprej določeno manjše število stalnih odborov, po potrebi pa bi svet ustanavljal še delovne skupine za posamezna pereča vprašanja.

Le v eni občini ni nobenega odbora s področja urejanja prostora, v preostalih osmih pa je eden, dva ali celo tri odbori. Imena odborov so različna (do zdaj smo ugotovili že kar 9 različic).

Komentar: Menimo, da je smotrnejša ureditev, po kateri vsa področja: prostor, okolje, komunala, stavbna zemljišča in stanovanja obravnava en odbor. Ločevanje komunale oz. infrastrukture ter stavbnih zemljišč in stanovanj od prostora in okolja namreč lahko spodbudi neusklajenost delovanja občine na teh področjih. Tudi iz opisov pristojnosti posameznih odborov je razvidno, da npr. okolja in komunale pravzaprav ni mogoče ločevati.

Sprašujemo se, ali je velika pestrost imen odborov potrebna in utemeljena. Otežuje namreč stike tako prebivalstva kot tudi državnih organov z občinskimi odbori. Predlagamo, da se uporablja izraz »odbor za okolje in prostor«, ki je tudi najpogostejši.

Sedem občin je že tudi določilo naloge teh odborov. Večinoma je določeno, da odbor »obrnava« ali »sodeluje pri obravnavi«, »predlaga občinskemu svetu«, »spremlja«. Polovica občinskih svetov pa je svoje odbore pooblastila tudi za odločanje o posameznih zadevah ali pa je taka možnost s statutom dopuščena.

Komentar: Zakon o lokalni samoupravi odborom ne daje pravice do odločanja, temveč lahko odbori zadeve le obravnavajo ter svetu dajejo mnenja in predloge¹⁰.

Odbor ali svet za krajevne skupnosti so do zdaj ustanovile tri občine, od teh mu ena sploh ni določila pristojnosti, druga pa zelo ohlapno.

Omenimo naj nenavadno ureditev, ki jo je sprejela ena od občin in ki spominja na institucijo državnega sveta. Svetu krajevnih skupnosti namreč daje pravico do odločilnega veta. Prostorska ureditev občine je še posebej navedena kot zadeva, na katero se nanaša pravica do odločilnega veta.

Komentar: Pričakujemo, da bo med odborom za krajevne skupnosti in odborom za okolje in prostor prihajalo do nasprotij glede pristojnosti. Zato predlagamo, da se med njima zagotovi dobro komuniciranje, potrebni pa bodo tudi postopki usklajevanja. Ustrezna od pravice do odločilnega veta bi bila po našem mnenju

okolja – 2. člen, koncesije – 23. člen, predpise o mejni vrednosti (mestna občina oz. občina, ki ima status ogroženega območja) – 27. člen, red v smislu 29. člena, opozorila prebivalstvu – 38. člen, izredni ukrepi (mestna občina) – 38. člen, program varstva okolja (za mestno občino obvezen) – 50. člen, stopnja varovanja pred obremenitvami – 53. člen, sanacijski program (mestna občina) – 65. člen.

¹⁰ 10. člen zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 1495). Ta zakonska rešitev se razlikuje od npr. angleške prakse, kjer odbori odločajo.

ureditev, po kateri bi moral občinski svet pred odločanjem o zadevah s področja urejanja prostora pridobiti mnenje odbora krajevnih skupnosti. Tako ureditev pa predlagamo vsem občinam, ki so ustanovile odbor/svet krajevnih skupnosti.

Podobno kot velja za pristojnosti občin, so tudi naloge občinskih odborov na področju varstva okolja navedene le zelo splošno, brez konkretnjših nalog (5 občin) ali pa odbori na področju okolja sploh nimajo nikakršnih nalog (3 občine) – gl. komentar pri pristojnostih občin.

Konflikt med centralno in lokalnimi oblastmi

Iz prikaza je razvidno, da se pri urejanju prostora nekatere občine upirajo težnjam k centralizaciji oblasti, ki se kažejo v zakonu o upravi. Hkrati nekatere občine (za zdaj) tudi niso šle v drobitev uprave po majhnih teritorialnih enotah, temveč so ohranile skupne uprave.

Do konflikta med centralno in lokalno oblastjo je prišlo tudi v Veliki Britaniji v 80. letih (za časa thatcherizma). Vzrok je bil velika centralizacija oblasti in krepitev nadzora centralne oblasti nad lokalno. Tudi tam centralizacijo spremlja reorganizacija lokalnih skupnosti s prenosom odgovornosti na manjše¹¹ teritorialne enote. Rydinova (str. 198) predstavlja različne poglede na ta proces, ki jih zaradi aktualnosti za Slovenijo na kratko povzemamo. Za Novo desnico je ta rešitev privlačna, ker naj bi bile večje teritorialne enote bolj birokratske in se ukvarjale z neuporabnim strateškim planiranjem, nasprotno pa naj bi se manjše enote ukvarjale bolj z zadovoljevanjem vsakdanjih potreb prebivalcev. Z vidika liberalnopolitičnih ekonomistov bo taka reorganizacija prinesla velike probleme pri odločanju, ker bo presekala sedanje integrirano planiranje. Politični motivi pa utegnejo tudi preprečiti oblikovanje najprimernejše prostorske enote za posamezno lokalno javno službo. Za institucionaliste reorganizacija pomeni izgubo sedanjih načinov obravnave in razreševanja konfliktov, zato bo treba razviti nove načine reševanja nasprotij. Za Novo levico pa je reforma lokalnih skupnosti eden od napadov na zmožnost lokalne oblasti, da se same upravljajo in da se učinkovito spopadajo s centralno oblastjo.

Primerjava z razmerami v Sloveniji kaže, da sta tudi pri nas centralizacijo oblasti spremljala reorganizacija lokalnih oblasti in oblikovanje manjših teritorialnih enot.

Zato so tudi tu aktualna ta vprašanja:

– Ali se bodo z reformo še zmanjšale možnosti za strateško planiranje?

– Ali so z vidika urejanja prostora nove majhne občine optimalna teritorialna enota?

– Ali se bosta urejanje prostora in varstvo okolja v občinah bolj približali lokalnemu prebivalstvu – ali pa se mu bosta z morebitno ukinitvijo krajevnih skupnosti (zlasti na področju krajevnih komunalne infrastrukture) in s povečanimi pristojnostmi države (na kar kažejo osnutki novega zakona o urejanju prostora) še bolj oddaljili?

– Ali so razvita nova sredstva reševanja konfliktov, ki bodo nadomestila tista, ki so obstajala do zdaj, a so zdaj ukinjena? Tu se nam zdi še posebej pomembno

¹¹ Po Rydinovi (str. 168) reorganizacijo lokalne oblasti v Angliji v smeri manjšanja teritorialnih enot podpirajo zagovorniki depolitizacije lokalnih oblasti.

tudi vprašanje razreševanja konfliktov med sosednjimi občinami. Mnenja smo namreč, da sredstva, ki so na voljo v tem trenutku, nikakor niso ustrezna.

Glede na sredstva, ki jih imajo na voljo država in občine, pričakujemo, da se bo konflikt razrešil v korist države. Država ima namreč na voljo bistveno večja sredstva¹² od novih občin.

Pri razreševanju konflikta med obema ravnema oblasti je bilo zlasti pomembno komuniciranje. Do zdaj pa je bilo komuniciranje države (ministrstva) z občinami pomanjkljivo in predvsem enosmerno (od zgoraj navzdol).

Državna uprava – odzivajoča institucija?

Glede na predstavljeno stanje v občinah bi pričakovali, da se nanj državna uprava odzove. Vendar – kot kaže – Ministrstvo za okolje in prostor ne sodi med odzivajoče (responzivne) institucije, saj razmer, prikazanih v tem prispevku, ne spremlja.

Državna uprava se torej (za zdaj) ne namerava odzvati. Kakšen pa je postopek za odziv ministrstva na občinske predpise, ki niso skladni z zakonom? Zakon¹³ določa, da mora ministrstvo najprej opozoriti občinski svet in mu predlagati ustrezne rešitve. Če občinski svet svojega predpisa kljub temu ne uskladi z ustavo ali zakonom, mora ministrstvo predlagati vladi, da zahteva začetek postopka pred Ustavnim sodiščem za oceno skladnosti predpisa z ustavo in zakonom¹⁴. Po mnenju G. Trpina (str. 38) torej izvršilna oblast ne more posegati v akte lokalne skupnosti.

Mnenja smo, naj bi se državna uprava na prikazano stanje odzvala na več načinov:

- občinam naj bi priporočila, kako naj vprašanja o urejanju prostora in varstvu okolja čim smotrnejše uredijo,
- pretehtala naj bi vse ureditve, ki so v nasprotju s sedanjimi prostorskimi zakoni in jih – če se to pokaže za smotno – čim prej vključila v spremembo veljavnih zakonov ali v nov zakon o urejanju prostora in graditvi,
- občine opozorila na ureditve, ki so v nasprotju z veljavnimi zakoni, in jih pozvala, naj svoje predpise ustrezno spremenijo.

Mestna občina

Podrobneje obravnavamo tudi vprašanje *mestne občine* in njenih nalog s področja urejanja prostora. Sprašujemo se, ali se je (do zdaj) mestna občina, kot sta jo določila ustava in zakon o lokalni samoupravi, pokazala za smiselno.

Že ob branju ustave in zakona smo bili mnenja, da so naloge mestne občine pri urejanju prostora (»mestna občina opravlja kot svoje tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest« – 141. člen ustave oz.

¹² Odnos oblasti in odvisnosti (power/dependency relation) namreč po Rhodesu (v Rydin, str. 182) določajo sredstva, ki so na voljo posamezni organizaciji: finančna, zakonska (ki državi dajejo dodatno oblast), hierarhična (ki temeljijo na nadzorni vlogi), politična in informacijska.

¹³ 57. člen zakona o upravi.

¹⁴ Zakon o lokalni samoupravi v 89. členu obravnava isto tematiko, vendar je ureditev drugačna: ministrstvu daje možnost, da lahko odloke, za katere meni, da so nezakoniti, zadrži glede izvrševanja in jih predloži Ustavnemu sodišču. Dva zakona torej za isto tematiko predpisujeta različna postopka in dajeta ministrstvu različna pooblastila.

»mestna občina skrbi za smotrni razvoj na območju mesta kot celote, določa namembnost mestnega prostora in usklajuje rabo prostora z mejnimi občinami« – 22. člen zakona o lokalni samoupravi) neustrezno določene:

– Prepričani smo, da na področju urejanja prostora ni nalog

glede razvoja mest, ki bi bile lahko državna pristojnost, temveč bi moralo biti urbanistično načrtovanje mest pristojnost lokalnih skupnosti.

– Nadalje se nam zdi neprimerna ureditev, da mestna občina skrbi za smotrni razvoj na območju mesta kot celote – tako nalogo bi morale imeti vse občine, ne le mestne. Nesmotrno bi bilo, da skrb za razvoj celotnega mesta naložimo le npr. Slovenj Gradcu (ki ima 8.000 prebivalcev), ne pa tudi Jesenicam (ki imajo 20.000 prebivalcev), ker slednje niso mestna občina. – In končno, od mestnih občin se zahteva, da usklajujejo rabo prostora z mejnimi občinami, za mejne občine pa ta zahteva ni navedena. Tako je k usklajevanju zavezano le mesto, obroč okrog njega pa se z mestom ni dolžan usklajevati.

– Tudi zahteva, da mesto usklajuje rabo le z mejnimi občinami, je neustrezna, saj – npr. na primeru Ljubljane mejne občine sploh ne zajamejo celotne urbane regije (Vrhnika npr. ni mejna občina).

Po našem mnenju so pri urejanju prostora vse naloge, ki sta jih ustava in zakon naložila mestni občini, dejansko naloge katere koli občine, v kateri leži mesto.¹⁵

Za zdaj navedene dvome potrjujejo tudi analizirani občinski predpisi:

– Navadne občine si pri urejanju prostora niso določile manjših pristojnosti kot pa mestne občine.

(Značilen primer so npr. lokacijska in gradbena dovoljenja: kar 7 (navadnih) občin in le ena (najmanjša) mestna občina se je odločila, da imajo pravico »odločati o posegih v prostor lokalnega pomena«).

– Tudi glede organiziranosti, tj. obstoja odbora za okolje in prostor (pri občinskem svetu) in oddelka (v občinski upravi), ni razlik med mestnimi in navadnimi občinami¹⁶.

– Nobena od petih analiziranih mejnih občin (tj. občin, ki mejijo na mestno občino) do zdaj ni zapisala namere, da bo rabo prostora usklajevala s sosednjo mestno občino.

Sklepne ugotovitve

Pregled končujemo s splošnimi ugotovitvami, v katerih povzemamo pomembnejše značilnosti začasnih ureditev v novih občinah.

– Mnoge »nove« občine – vsaj glede na pristojnosti in naloge, kot so si jih do zdaj določile pri urejanju prostora – *ostajajo pravzaprav »stare« občine*, saj opravljajo iste funkcije, le na manjšem ozemlju. Ali bodo to zmogli njihovi proračuni, se bo pokazalo čez čas.

– Pričakujemo, da bo »začasnost« podaljšana v precej dolgo obdobje. Spremembe pričakujemo predvsem v tistih občinah, ki bodo zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev krčile svojo upravo in zato tudi združevale oddelke. Glede na

¹⁵ V Sloveniji je (bilo) 51 mest – gl. zakon o upravnoteritorialni razdelitvi, v: Poselitvena problematika SR Slovenije 2, Urbanistični inštitut SRS (L. Gosar, A. Jakoš, P. Mihevc), Ljubljana, 1982, str. 140–155.

¹⁶ Po organizaciji občinske uprave se dve mestni občini razlikujeta od navadnih občin, saj imata poleg oddelka za prostor in okolje še en oddelk s tega področja (od tega se v eni občini pristojnosti obeh oddelkov podvajajo, v drugi občini pa je za komunalno ustanovljen poseben oddelk). Vendar se s tovrstnim organizacijskim ločevanjem komunale od okolja in prostora ne strinjamo.

dosedanje izkušnje pa bo to ena od postavk, ki se bo najbolj trdovratno upirala zmanjšanju proračunskega deleža.

– *Organiziranost občinskih uprav* je za občine – kot kaže – *prednostna naloga*, saj je to področje uredilo precej več občin, kot pa jih je določilo svoje pristojnosti ali določilo organiziranost občinskih svetov. Verjetno je vzrok v večji angažiranosti županov in/ali občinskih uradnikov, da se – vsaj začasno uredi njihov status, hkrati pa za odločanje sveta zadošča navadna večina. Nasprotno pa pri pripravi in sprejemanju statuten oz. statutarnih sklepov prihaja do zaostankov ali večjih političnih nasprotij, za sprejem pa je potrebna dvotretjinska večina.

– Nekatero občine (za zdaj) niso šle v drobitev uprave po majhnih teritorialnih enotah, temveč so ohranile *skupne uprave*. Menimo, da je taka rešitev za urejanje prostora smotrna. Sprašujemo pa se, kakšno upravo bo uspelo vzpostaviti štirim občinam, ki so se odločile za organizacijo *lastne uprave*, čeprav nimajo dovolj *lastnih sredstev* in bodo delno financirane iz državnega proračuna. Ena od teh občin se je celo odločila, da bo izdajala lokacijska in gradbena dovoljenja.

– Menimo, da *varstvo okolja v upravi* še vedno ostaja nekakšen »pastorek« in da občine pravzaprav *ne vedo, kako to področje upravno urediti*. Kaže, da vsebine zakona o varstvu okolja iz leta 1993 občinski svetniki in pripravljavci statutarnih gradiv še ne poznajo dovolj podrobno.

– *Urejanje prostora sodi med prednostne naloge novih občin*, saj ga večina obravnavanih občin navaja med svojimi pristojnostmi in/ali ga upošteva pri organizaciji občinske uprave.

– Iz prikaza izhaja, da se pri urejanju prostora nekatere občine *upirajo težnjam k centralizaciji oblasti*, ki se kažejo v zakonu o upravi. Rešitve v novem zakonu o urejanju prostora bodo morale s to težnjo računati, zato bodo za centralizacijo – kakršna se za zdaj kaže v osnutku novega zakona o urejanju prostora – potrebni močni mehanizmi prisile.

– Več občin vztraja (kljub drugačni ureditvi v začasno še veljavnem 101. členu zakona o upravi), da je izdajanje dovoljenj za posege lokalnega pomena njihova pristojnost in ne pristojnost države. S tem stališčem občin se strinjamo: če imajo občine pravico planirati, naj bi imele tudi pravico do nadzora nad prostorskim razvojem, sem pa dovoljenja vsekakor sodijo. Mnenja smo torej, naj bi bilo izdajanje dovoljenj pristojnost župana (ki jo lahko prenese na drugo osebo), država pa naj bi nadzorovala zakonitost županovega dela. Ker očitno več občin vztraja pri tej pravici, lahko pričakujemo, da bodo občine zahtevale, da se v novi zakonski določbi to področje ne uvrsti med pristojnosti države.

– *Med mestnimi in navadnimi občinami* glede ureditve na področju urejanja prostora in varstva okolja *ni bistvenih razlik*: navadne občine si pri urejanju prostora niso določile manjših pristojnosti kot pa mestne občine, pa tudi glede organiziranosti, tj. obstoja odbora za okolje in prostor (pri občinskem svetu) in oddelka (v občinski upravi), ni razlik.

– Pregled opozarja še na nekatera pereča vprašanja. Ugotovili smo več drugih primerov, ko so občine določile *ureditev, ki je v nasprotju z veljavnimi zakoni*. Mnenja smo, da do teh ureditev ni prišlo zaradi nepoznavanja zakonov, temveč zato ker občine nasprotujejo nekaterim zakonskim določbam. Zato bi bilo prav, da bi pripravljavci novega zakona o urejanju prostora te ureditve skrbno analizirali in v novem zakonu ponudili boljše rešitve od veljavnih.

LITERATURA:

RYDIN, Yvonne (1993), *The British Planning System*, Macmillan.

TRPIN, Gorazd (1995), *Predpisi o državni upravi, vladi in ministrstvih z uvodnimi pojasnili*, ČZ Uradni list RS.

Viri:

POROČEVALEC Državnega zbora, št. 47/94

OBČINA Celje: Statutarni sklep (Ur. l. RS, št. 12/95)

95) OBČINA Črnomelj: Odlok o začasnih organizaciji in področjih dela občinske uprave občine Črnomelj (Ur. l. RS, št. 8/95)

OBČINA Hrpelje-Kozina: Statutarni sklep (Ur. l. RS, št. 7/85)

OBČINA Kamnik: Odlok o začasnih organizaciji in delovnem področju občinske uprave ter o delavcih v občinski upravi občine Kamnik (Ur. l. RS, št. 11/95)

OBČINA Kobilje: Statutarni sklep (Ur. l. RS, št. 13/95)

OBČINA Kočevje: Začasni statutarni akt občine Kočevje (Ur. l. RS, št. 12/95) in Odlok o začasnih organizaciji in delovnem področju občinske uprave ter o delavcih v upravi občine Kočevje (Ur. l. RS, št. 12/95)

OBČINA Krško: Začasni statutarni akt občine Krško (Ur. l. RS, št. 18/95)

95) OBČINA Lenart: Odlok o začasnih organizaciji in delovnem področju občinske uprave občine Lenart (Ur. l. RS, št. 8/95)

OBČINA Litija: Statutarni odlok o začasnih organizaciji in delovanju občine Litija (Ur. l. RS, št. 7/85), Odlok o ustanovitvi in začasnih pristojnostih občinskih odborov občine Litija (Ur. l. RS, št. 18/85)

OBČINA Medvode: Statutarni sklep občine Medvode (Ur. l. RS, št. 7/85)

OBČINA Miren-Kostanjevica: Statut občine Miren Kostanjevica (Ur. l. RS, št. 13/95)

OBČINA Mislinja: Statutarni sklep (Ur. l. RS, št. 8/95)

OBČINA Mozirje: Statutarni sklep o začasnih ureditvi občine Mozirje (Ur. l. RS, št. 8/85)

OBČINA Murska Sobota: Statutarni sklep o organizaciji in delovnem področju uprave Mestne občine Murska Sobota (Ur. l. RS, št. 8/85)

OBČINA Nazarje: Statutarni sklep o začasnih statusni ureditvi občine Nazarje (Ur. l. RS, št. 13/95)

OBČINA Novo mesto: Statut Mestne občine Novo mesto (Ur. l. RS, št. 13/95) in Odlok o organizaciji in delovnih področjih uprave Mestne občine Novo mesto (Ur. l. RS, št. 13/95)

OBČINA Ormož: Akt o organizaciji in delovnem področju občinske uprave (Ur. l. RS, št. 10/95)

OBČINA Radeče: Statutarni sklep občine Radeče (Ur. l. RS, št. 10/95)

OBČINA Ribnica: Začasni statutarni akt občine Ribnica (Ur. l. RS, št. 11/95)

OBČINA Sevnica: Začasni statutarni akt občine Sevnica, (Ur. l. RS, št. 3/1995)

OBČINA Sežana: Statutarni sklep (Ur. l. RS, št. 16/95)

OBČINA Slovenj Gradec: Statutarni sklep (Ur. l. RS, št. 7/85)

OBČINA Slovenska Bistrica: Statutarni sklep o začasnih organizaciji občinske uprave (Ur. l. RS, št. 8/85)

OBČINE Škofja Loka, Železniki, Žiri in Gorenja vas-Poljane: Statutarni sklep (Ur. l. RS, št. 12/95)

OBČINA Šentjur pri Celju: Odlok o začasnih organizaciji in delovnem področju Občinske uprave občine Šentjur pri Celju (Ur. l. RS, št. 14/95)

OBČINA Šentjernej: Statutarni sklep o delovanju občine Šentjernej do sprejema statuta občine (Ur. l. RS, št. 5/85)

28. Občina Škocjan: Statutarni sklep o delovanju občine Škocjan do sprejema statuta občine (Ur. l. RS, št. 5/85)

OBČINA Vodice: Statutarni sklep občine Vodice (Ur. l. RS, št. 8/85)

Tabela 1: Osnovne značilnosti občin in ureditev posameznih področij v občinskih predpisih

	osnovne značilnosti občine				osnovne značilnosti občine				
	število prebivalcev	potrebna dodatna sredstva države	nova občina je enaka prejšnji	sedež prejšnje občine	pristojnosti	število odborov	odbor za prostor	organizacija uprave	daje dovoljenja
1.	50.000			da	da	4	da		
2.	15.000	da		da				da	
3.	4.000	da						prenos	
4.	4.000	da				7	ne		
5.	29.000	da	da	da	da			da	
6.	17.000		(da)	da		5	da	da	da
7.	600	da						prenos	
8.	29.000	da	da	da	da	3	da	prenos	da
9.	18.000	da	da	da				da	da
10.	19.000		da	da		8/6	da		
11.	13.000				da				da
12.	5.000	da			da	5	da		
13.	4.000	da			da				
14.	6.000			da				da	
15.	21.000			da				da	
16.	3.000	da						prenos	
17.	51.000			da	da	6	da	da	
18.	18.000		da	da	da	8	da	da	da
19.	5.000	da						da	
20.	11.000		(da)	da	da	4	da		da
21.	18.000		da	da				da	
22.	12.000			da		11			
23.	17.000			da	da			da	da
24.	33.000	da	da	da				da	
25.	7.000	da						prenos	
26.	20.000		da	da				da	
27.	3.000	da						prenos	
28.	21.000			da				prenos	
29.	4.000	da		da					da
30.	4.000	da						prenos	
31.	3.000	da						prenos	

Siv ton – mestne občine

Podatki o številu prebivalcev in o potrebnih dodatnih sredstvih države so povzeti po Poročevalcu Državnega zbora št. 47/94.

(da) – nova občina je praktično enaka prejšnji občini (ozemlje se je malo zmanjšalo)